

Adwokat Tomasz Rowiński

Kancelaria Adwokacka

ul. Wieniawska 4/5, 20-071 Lublin

Tel. 081 442 17 53, 693 865 130

adwokat@rowinski.info

Lublin, dnia 14 lutego 2012 r.

Trybunał Konstytucyjny w Warszawie

Skarżący: W   P   , zam. ul.   – reprezentowany
przez adwokata Tomasza Rowińskiego wyznaczonego z urzędu w sprawie Sądu
Rejonowego   w L   , sygn. akt:

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na zasadzie art. 188 pkt. 5 w związku z art. 79 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. Nr 78, poz.483) oraz w związku z art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102, poz. 643), w imieniu skarżącego, uprzejmie proszę o rozpatrzenie skargi konstytucyjnej W   P   o zbadanie zgodności przepisu art. 325e § 1 zdanie drugie kodeksu postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555 ze zmianami) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i wnoszę o:

I. stwierdzenie, że przepis art. 325e § 1 zdanie drugie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89 poz. 555 ze zmianami) w zakresie w jakim umożliwia organom postępowania przygotowawczego wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub umorzeniu dochodzenia, bez konieczności sporządzenia uzasadnienia – jest niezgodny z:

- przepisem art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gwarantującymi prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, podczas gdy wydanie orzeczenia zamykającego drogę do merytorycznego rozpoznania sprawy bez sporządzenia uzasadnienia utrudnia kontrolę instancyjną i złożenie skutecznego środka odwoławczego

- przepisem art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantującym nakaz urzeczywistnienia zasad sprawiedliwości społecznej, podczas gdy doszło do pozbawienia skarżącego możliwości merytorycznego skontrolowania niekorzystnej dla niego decyzji
- przepisem art. 78 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gwarantującym dwuinstancyjność postępowań, podczas gdy brak uzasadnienia decyzji organu I instancji de facto uniemożliwia merytoryczną kontrolę zaskarżanego orzeczenia, i obecne regulacje procesowe dają tylko iluzoryczną możliwość wniesienia skutecznego odwołania, nie gwarantując w sposób należyty zasady dwuinstancyjności,
- przepisem art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantującym równe traktowanie obywateli przez władze publiczne, podczas gdy zgodnie z art. 325e § 1a kpk wyróżniony podmiot ma możliwość domagania się sporządzenia uzasadnienia, zaś zwykły obywatel takiej możliwości nie ma, przez co dochodzi do dyskryminacji.

II. Wskazuję, że na podstawie przepisu art. 325e § 1 kodeksu postępowania karnego zostało wydane postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia .09.2012 r. wydane przez Komisariat Policji w L , zatwierdzone przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej L w dniu .09.2011 r. (sygn. akt:), zaś to postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w L z dnia .11.2011 r. (sygn. akt:). Postanowienie Sądu Rejonowego w L z dnia .11.2011 r. było ostatnim orzeczeniem wydanym w tej sprawie i zostało doręczone W P w dniu 23.11.2011 r.

III. Wnoszę o przyznanie na rzecz adwokata Tomasza Rowińskiego wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną w niniejszej sprawie z urzędu, według norm prawem przepisanych. Składam jednocześnie oświadczenie, że opłata (wynagrodzenie) za w/w czynności nie została w całości, ani w części zapłacona. Jednocześnie z uwagi na nakład pracy, charakter sprawy oraz wkład pełnomocnika w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i rozstrzygnięcia, wnoszę o przyznanie wynagrodzenia w wysokości trzykrotności stawki minimalnej.

Uzasadnienie

Stan faktyczny skargi

Skarżący W P w dniu .05.2011 r. złożył zawiadomienie o popełnieniu na jego szkodę przestępstwa polegającego na , tj. o przestępstwo z art. § kodeksu karnego. Sprawa wszczęta na podstawie tego zawiadomienia była prowadzona przez Prokuraturę Rejonową w L pod sygnaturą . Czynności w tej sprawie wykonywali policjanci z Komisariatu Policji w L

Uzasadnienie zarzutów skargi konstytucyjnej

Istota problemu w tej sprawie sprowadza się do ustalenia czy możliwe jest skuteczne wniesienie odwołania od orzeczenia, które nie zawiera uzasadnienia. Na tym tle rysuje się problem tego czy możliwość wniesienia odwołania do Sądu nie jest li tylko iluzorycznym wypełnieniem konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności oraz prawa do sprawiedliwego postępowania. Powstaje pytanie czy taka konstrukcja przyjęta w kodeksie postępowania karnego jest wypełnieniem gwarancji prawa do Sądu, prawa do możliwości zaskarżenia każdej decyzji i gwarancji dwuinstancyjności oraz sprawiedliwości proceduralnej oraz czy taka konstrukcja nie narusza zasady sprawiedliwości społecznej i czy nie stanowi naruszenia zasady równości, ponieważ niektóre podmioty – inspektor pracy – mogą się ubiegać o sporządzenie uzasadnienia, podczas gdy zwykły obywatel takiej możliwości nie ma. Na tle tej sprawy rodzi się również problem czy zwolnienie z obowiązku sporządzania uzasadnienia nie stanowi ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw i czy wprowadzenie do kodeksu postępowania karnego takiego ograniczenia jest konieczne w demokratycznym państwie i czy te ograniczenia nie naruszają istoty wolności i praw w sposób sprzeczny z Konstytucją.

Analiza przepisów konstytucyjnych prowadzi do wniosku, że obowiązujący stan prawny wskazany w skardze narusza zasadę dwuinstancyjności, zasadę sprawiedliwego postępowania, prawo do Sądu, zasadę równości i zakaz dyskryminacji, oraz zasadę sprawiedliwości społecznej i zasadę demokratycznego państwa prawnego i stanowi niedopuszczalne ograniczenie w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw. Ograniczenia tych zasad naruszają ich istotę w sposób sprzeczny z Konstytucją.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał znaczenie konstytucyjnych standardów sprawiedliwego postępowania sądowego. Sprawiedliwość proceduralna należy do istoty konstytucyjnego prawa do sądu, albowiem prawo do sądu bez zachowania standardu rzetelności postępowania byłoby prawem fasadowym (zob. wyrok TK z 16 stycznia 2006 r., sygn. SK 30/05, OTK ZU nr 1/A/2006, poz. 2, s. 37-38). W tej sprawie rozważenia wymaga ocena czy pozostawienie prawa do kontroli orzeczenia przez Sąd nie jest iluzoryczne wobec braku możliwości przedsięwzięcia przesłanek wydania decyzji i wobec utrudnienia wniesienia skutecznego odwołania.

a) Konieczność sporządzenia uzasadnienia oraz znaczenie uzasadnienia

Co do zasady uzasadnienie pozwala na przedsięwzięcie motywów podjęcia określonej decyzji. W piśmiennictwie dotyczącym art. 98 kpk, regulującym uzasadnianie postanowień wskazano: „*Generalnie należy przyjąć, że uzasadnienie powinno wskazywać, czym kierował się organ wydający postanowienie wydając je o takiej, a nie innej możliwej treści. Jak podkreśla się w orzecznictwie, nie może być uznane za uzasadnienie odwołanie się do słów, jakimi posłużył się ustawodawca (post. SN z 15 października 1996 r., II KZ 78/96, OSNKW 11-12/1996, poz. 84 i aprob. T. Grzegorzcyk, Glosa, Pal. 7-8/1997). Uzasadnienie postanowienia powinno bowiem wyczerpująco wyjaśniać podstawę faktyczną oraz w miarę potrzeby jego przesłanki (zob. post. SN z 11 sierpnia 1979 r., IV KZ 65/79, OSNKW 11-12/1979, poz. 120).*”

(vide T. Grzegorzcyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze, 2003, wyd. III*).

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego prawo do sądu obejmuje w szczególności cztery podstawowe elementy:

- 1) prawo dostępu do sądu;
- 2) prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności;
- 3) prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd;
- 4) prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawy (vide wyrok z 24 października 2007 r., sygn. akt: SK 7/06).

Podobnie obowiązki te ujął Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku SK 68/06, powołując się przy tym na orzeczenie sygn. akt: SK 30/05: „*minimalne wymogi w zakresie rzetelnej procedury wyznacza z jednej strony nakaz podmiotowego, a nie przedmiotowego traktowania uczestników postępowania, z drugiej zaś - zakaz arbitralnego działania sądu. Wymogi te konkretyzują: 1) nakaz wysłuchania stron, 2) konieczność ujawnienia w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia w stopniu umożliwiającym weryfikację sposobu myślenia sądu, a tym samym unikanie dowolności, czy wręcz arbitralności sądu, 3) zapewnienie przewidywalności dla uczestników postępowania przez odpowiednią spójność i wewnętrzną logikę mechanizmów, którym jest poddany. Gwarancję braku arbitralności stanowi: 1) udział zainteresowanych podmiotów w postępowaniu, 2) zasada jawności postępowania oraz 3) wydawanie rozstrzygnięć zawierających rzetelne, weryfikowalne uzasadnienie.*” W wyroku sygn. akt: SK 30/05 Trybunał wskazał: „*Uzasadnienie jako komponent konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy. Widać wyraźnie, że podstawowe funkcje (istota) konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy ściśle wiążą się z funkcjami, które powszechnie przypisuje się uzasadnieniom sądowym. Z tego względu Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 11 kwietnia 2005 r. (sygn. SK48/04), w sprawie uzasadnienia kasacji karnej, wyraził pogląd, że uzasadnianie orzeczeń sądowych jest decydującym komponentem prawa do rzetelnego sądu jako konstytucyjnie chronionego prawa jednostki. Uzasadnienie sądowe pełni następujące funkcje:*

- wymusza samokontrolę sądu, który musi wykazać, że orzeczenie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości;
- dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem;
- jest podstawą kontroli zewnętrznej przez organy wyższych instancji;
- służy indywidualnej akceptacji orzeczenia;
- umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad wymiarem sprawiedliwości;
- wzmacnia bezpieczeństwo prawne.

Należy zwrócić uwagę, że wymienione funkcje uzasadnienia są akceptowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z 4 listopada 2003 r. (sygn. akt V KK 74/03, niepublikowany) wskazano, że "uzasadnienie ma za cel nie tylko przekonać o trafności zaskarżonego orzeczenia sąd odwoławczy lub sąd kasacyjny, bo te o jego trafności niekiedy mogą powziąć przekonanie po analizie zebranych materiałów dowodowych, ale także strony (w tym - co szczególnie ważne - oskarżonych) oraz środki społecznego przekazu, które na podstawie uzasadnienia przede wszystkim tę trafność oceniają, a w każdym razie wyrabiają sobie przekonanie o rzetelności wyrokowania. Dlatego uzasadnienie pełni nie tylko funkcję procesową, ale buduje także autorytet wymiaru sprawiedliwości i kształtuje zewnętrzne przekonanie o sprawiedliwości orzeczenia"."

W powołanym powyżej orzeczeniu SK 48/04 Trybunał wskazał nadto: *Uzasadnianie orzeczeń pełni różne funkcje: sprzyjania samokontroli organu orzekającego, wyjaśniająco-interpretacyjną (w tym dokumentacyjną i ułatwiającą realizację orzeczenia), kontrolną zewnętrzną, umożliwiającą akceptację orzeczenia w skali indywidualnej i jego legitymizację społeczną (funkcja wychowawcza, głos w dyskursie społecznym). Wszystkie te funkcje uzasadnienia są zakotwiczone w konstytucyjnych zasadach i wartościach, aby wskazać tylko zasadę państwa prawa, godność ludzką, skuteczne prawo do sądu.*

b) Znaczenie uzasadnienia dla zachowania wymogu skutecznej procedury odwoławczej

Trybunał Konstytucyjny zajmował się nadto problemem konstrukcji procedury w sposób gwarantujący sprawiedliwy dostęp do Sądu. Jak wskazano w tej skardze, brak uzasadnienia orzeczenia utrudnia lub wręcz uniemożliwia wniesienie skutecznego środka odwoławczego przez co brak jest sprawiedliwej procedury. W sprawie sygn. akt: P 18/07 zostały zawarte ważne rozważania dotyczące konstytucyjnych wymogów co do kształtu środków zaskarżenia oraz procedury zaskarżania orzeczeń. Treść uzasadnienia tego wyroku oraz przytaczane tam orzecznictwo jest aktualne w niniejszej sprawie. Trybunał we wskazanym wyżej wyroku przytoczył następujący pogląd: *„prawo strony do rozpatrzenia sprawy przez sąd II instancji może być naruszone zarówno bezpośrednio (poprzez wyłączenie wniesienia apelacji), jak i pośrednio (poprzez ustanowienie takich formalnych warunków wniesienia apelacji, które czynność tę czyniłyby nadmiernie utrudnioną)”* (wyrok z 12 marca 2002 r., sygn. P 9/01, OTK ZU nr 2/A/2002, poz. 14, podobnie wyrok z 19 lutego 2003 r., sygn. P 11/02, OTK ZU nr 2/A/2003, poz. 12 oraz z 1 lutego 2005 r., sygn. SK 62/03, OTK ZU nr 2/A/2005, poz. 11). Z kolei w uzasadnieniu wyroku z 12 czerwca 2002 r. Trybunał podkreślił, że *„z punktu widzenia regulacji zawartych w Konstytucji środek zaskarżenia powinien być skuteczny w tym sensie, iż powinien umożliwiać merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym”* (sygn. P 13/01, OTK ZU nr 4/2002, poz. 42). Brak uzasadnienia orzeczenia I instancji można rozpatrywać jako niezgodne z Konstytucją utrudnianie wniesienia odwołania.

Przede wszystkim w wyroku P 18/07 Trybunał wskazał: *„Chodzi tu o zapewnienie obiektywnej i realnej kontroli orzeczeń wydanych w pierwszej instancji, celem zasady instancyjności jest przecież zapobieganie pomyłkom i arbitralności, a „brak możliwości*

zaskarżenia postanowienia do sądu wyższej instancji ogranicza zainteresowanym prawo do sądu, co jest sprzeczne z zasadą demokratycznego państwa prawnego” (tak m.in. wyrok z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 12/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 143 oraz – jeszcze przed wejściem w życie Konstytucji z 1997 r. – orzeczenie z 27 czerwca 1995 r., sygn. K. 4/94, OTK w 1995 r., cz. I, poz. 16).” Per analogiam rozważania te można przenieść na grunt tej sprawy.

Dalej w wyroku P 18/07 wskazano: „Trybunał uznał w szczególności, że zasada sprawiedliwości proceduralnej (rzetelności proceduralnej) dotyczy wszystkich etapów postępowania sądowego. Wynika ona nie tylko z art. 45 ust. 1 Konstytucji, ale także z art. 2 Konstytucji, i jest „wartością samą w sobie”. Mimo wielości koncepcji doktrynalnych co do precyzyjnego ustalenia zakresu pojęciowego tej zasady, jądro znaczeniowe, w ocenie Trybunału Konstytucyjnego, jest wspólne. Na zasadę tę składają się przynajmniej wymagania: 1) możliwości bycia wysłuchanym, 2) ujawniania w sposób czytelny motywów rozstrzygnięcia, co ma zapobiegać jego dowolności i arbitralności oraz 3) zapewnienia uczestnikowi postępowania przewidywalności jego przebiegu.

Trybunał podkreślał przy tym znaczenie uzasadnienia rozstrzygnięcia sądu, które jest komponentem prawa do sprawiedliwego rozstrzygnięcia, a jego znaczenie rośnie zwłaszcza wówczas, gdy przesłanki podjęcia określonego rozstrzygnięcia są niedookreślone, a także zasadę tożsamości konstytucyjnej sądu, która – w najogólniejszym ujęciu – ma zapobiec przekształceniu sądu w instytucję biurokratyczną.”

W ww. wyroku Trybunał przytoczył tezę z wyroku sygn. akt: P 2/04 „swoboda ustawodawcy w kształtowaniu odpowiednich procedur nie oznacza (...) dopuszczalności wprowadzania rozwiązań arbitralnych, które ponad miarę, a więc bez wystąpienia istotnych racji, ograniczają prawa procesowe strony, których realizacja stanowi przesłankę do prawidłowego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli więc ograniczenie uprawnień procesowych strony jest zbędne, z punktu widzenia zamierzonych przez ustawodawcę celów, takich jak zapewnienie większej efektywności postępowania i jego szybkości, a jednocześnie wypacza pozycję stron, uniemożliwia właściwe zrównoważenie ich pozycji procesowej, a tym samym łamie podstawowy postulat sprawiedliwości proceduralnej, czy wreszcie prowadzi do arbitralnego rozstrzygnięcia „sprawy” – to w tego rodzaju wypadkach dochodziłoby do naruszenia gwarancji konstytucyjnych związanych z prawem do sądu” (wyrok z 28 lipca 2004 r., OTK ZU nr 7/A/2004, poz. 72, podobnie pełny skład Trybunału Konstytucyjnego w wyroku z 20 września 2006 r., sygn. SK 63/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 108).

W tym kontekście należy wskazać, że art. 325 e paragraf 1 zdanie drugie kpk nie gwarantuje zachowania procedury umożliwiającej wnoszenie skutecznych odwołań. Podsumowując wskazać można, że zagwarantowane przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej prawo do zaskarżania każdego orzeczenia i decyzji wskazane w art. 78 Konstytucji staje się iluzoryczne, wobec braku uzasadnienia zaskarżanego orzeczenia. Podobnie iluzoryczne staje się prawo do Sądu zagwarantowane w art. 45 Konstytucji, a to poprzez znaczne utrudnienie skonstruowania skutecznego odwołania. Przede wszystkim zaskarżana regulacja narusza istotę podstawowych zasad związanych ze sprawiedliwym procedowaniem.

c. Naruszenie zasady równości

Odnosząc się w dalszej kolejności do stawianych zarzutów niezgodności z Konstytucją przepisu art. 325e § 1 w zakresie w jakim zwalnia z obowiązku sporządzenia uzasadnienia, należy wskazać na przepis art. 325e § 1a kpk, zgodnie z którym, jeżeli zawiadomienie złożył inspektor pracy, sporządza się uzasadnienia postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu na wniosek inspektora pracy. Należy wskazać na uzasadnienie projektu ustawy wprowadzającej ten przepis: *„Na skuteczność działania Państwowej Inspekcji Pracy wpływa fakt, iż wydawane w postępowaniu karnym postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia, czy też o jego umorzeniu, choć jest zaskarżalne, nie wymaga sporządzenia przez prokuratora uzasadnienia. Stąd też wniesienie zażalenia jest trudne, bowiem nie wiadomo, jakie konkretnie przesłanki zdecydowały o podjęciu określonego rodzaju decyzji przez prowadzącego postępowanie prokuratora. Przepisy postępowania karnego zaś nie przewidują uprawnienia do żądania sporządzenia uzasadnienia na piśmie w przypadku wydania ww. rozstrzygnięcia. Wprowadzenie w sprawach, w których inspektor pracy skierował zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, obowiązku uzasadnienia z urzędu bądź na wniosek inspektora pracy, nie tylko przyczyniłoby się do zwiększenia efektywności działania Inspekcji, ale pozwoliłoby na skuteczne ściganie przestępstw w szczególności przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową bądź polegających na udaremnianiu lub utrudnianiu wykonania przez inspektora pracy czynności służbowej.”* (vide Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Druk Sejmu VI Kadencji nr 3870 z dnia 2010-12-17)

Odnosząc tę sytuację do niniejszej sprawy, podnieść należy, że kodeks postępowania karnego zawiera nieuprawnioną dysproporcję w kształtowaniu sytuacji różnych podmiotów, uprzywilejowując jeden z nich – inspektora pracy. Ponadto argumenty wskazane w uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej 325 e § 1a kpk wskazują na wady regulacji zwalniającej z obowiązku sporządzania uzasadnienia. Wady objawiające się w utrudnieniu prześledzenia przesłanek jakie doprowadziły do wydania orzeczenia zażalenia, a w konsekwencji utrudnienie wywiedzenia skutecznego zażalenia. Takie uprzywilejowanie w kpk jednego podmiotu – inspektora pracy – stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa wskazanej w art. 32 Konstytucji. Przewidziana w zakwestionowanym przepisie możliwość niesporządzania uzasadnienia odnosi się bowiem do większości uczestników postępowania, w tym zwykłych obywateli, jednak inspektor pracy jest w sytuacji znacznie bardziej uprzywilejowanej. Zróznicowanie to oznacza, że ustawodawca zagwarantował dla inspektora pracy korzystniejszą regulację niż dla obywateli.

d. Podsumowanie

W świetle okoliczności niniejszej sprawy, uznać należy, że procedura karna w zaskarżanym zakresie nie jest ukształtowana zgodnie z wymogami sprawiedliwości oraz rzetelności, ponieważ uniemożliwia prześledzenie przesłanek podjęcia określonej decyzji i w konsekwencji utrudnia lub wręcz uniemożliwia wniesienie skutecznego środka odwoławczego. O ile dostęp do Sądu oraz dwuinstancyjność formalnie są

zagwarantowane, to jednak skarżący nie mogąc prześledzić przesłanek wydania orzeczenia, ma znacznie utrudnioną możliwość sporządzenia odwołania. Wprawdzie art. 325e kpk odnosi się do postępowania przygotowawczego, jednak wszystkie powołane powyżej uwagi rozpatrywane na tle przepisów dotyczących rozpoznawania spraw na etapie sądowym są aktualne w tej sprawie.

Należy wskazać, że o ile ustawodawca zwalnia organy postępowania przygotowawczego z obowiązku sporządzenia uzasadnienia, to skarżący nie jest zwolniony z obowiązku wskazania grամenu. Regulacja art. 427 kodeksu postępowania karnego nakłada na skarżącego obowiązek wskazania czego się domaga: *art. 427 § 1. Odwołujący się powinien wskazać zaskarżone rozstrzygnięcie lub ustalenie, a także podać, czego się domaga. § 2. Jeżeli środek odwoławczy pochodzi od oskarżyciela publicznego, obrońcy lub pełnomocnika, powinien ponadto zawierać wskazanie zarzutów stawianych rozstrzygnięciu oraz uzasadnienie. § 3. Odwołujący się może również wskazać nowe fakty lub dowody.*

W przypadku gdy skarżący jest reprezentowany przez pełnomocnika, pełnomocnik jest zobowiązany do wskazania zarzutów oraz uzasadnienia. Nałożony w art. 427 § 2 kpk obowiązek jest de facto niemożliwy do spełnienia bez prześledzenia motywacji organu postępowania przygotowawczego. Podobnie możliwość wskazania nowych faktów i dowodów jest tylko możliwością, bo skarżący nie znając motywów decyzji, nie wie czy zgłoszone nowe dowody lub fakty mogą zmierzać do wzruszenia decyzji. Z kolei Sąd rozpoznający zażalenie również musi skonfrontować zażalenie z decyzją, której motywów nie zna. Z całą pewnością okoliczności te wpływają na rozpoznawanie zażeń i kształtują w sposób negatywny sytuację zwykłego obywatela w postępowaniu karnym.

Zaskarżana regulacja powoduje ewidentną nierównowagę stron w procesie, zwłaszcza stron reprezentowanych przez pełnomocników i stanowi naruszenie zasady równości wobec prawa. Dodatkowo taka konstrukcja prawna utrudnia Sądowi odwoławczemu ocenę trafności decyzji czy trafności odwołania. Konieczne jest też wskazanie, że decyzje w postępowaniu przygotowawczym są wydawane bez wyznaczania posiedzeń, na których strona mogłaby wyrazić swoje stanowisko.

Należy też wskazać, że decyzje nie wymagające uzasadnienia są decyzjami co do zasadami niekorzystnymi dla pokrzywdzonych. Zarówno odmowa wszczęcia jak i umorzenie co do zasady godzi w interesy pokrzywdzonych. W ten sposób stworzona jest sytuacja, gdy naruszona jest zasada równości wobec prawa i podstawowe zasady demokratycznego porządku prawnego. De facto sytuacja oskarżonego czy podejrzanego jest lepsza niż sytuacja pokrzywdzonych, którzy nie mają zagwarantowanych możliwości obrony swoich praw, poprzez wydawanie decyzji kończących postępowanie bez uzasadnienia, co narusza zasadę sprawiedliwości.

Na marginesie można wskazać, że tzw. „postanowienia wpadkowe” wydawane w tej sprawie, zawierały uzasadnienie. I tak zostało uzasadnione postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału w czynnościach postępowania, postanowienie o przedłużeniu okresu trwania dochodzenia na dalszy czas oznaczony, postanowienie o

nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie prowadzącego postępowanie przygotowawcze, postanowienie o nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie prokuratora nadzorującego postępowanie przygotowawcze, postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych, postanowienie o wyłączeniu materiałów dochodzenia do odrębnego prowadzenia, postanowienie o oddaleniu wniosku dowodowego. Również ta okoliczność budzi uzasadnione wątpliwości co do prawidłowości rozwiązania legislacyjnego.

Należy też wskazać, że postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu są najczęściej wydawane przez Policję i zatwierdzane przez prokuratora. Skarżący nie ma wiedzy o praktyce stosowania tego przepisu i ilości orzeczeń wydawanych bez uzasadnienia oraz z uzasadnieniem. Jednak praktyka stosowania tego przepisu, wynikająca z powszechnie dostępnej wiedzy, wskazuje, że uzasadnienia orzeczeń o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie wszczęcia postępowania są sporządzane w znikomej ilości spraw.

Wskazując na powyższe argumenty skargę należy uznać za zasadną.

Załącznik:

- 1) *zarządzenie o wyznaczeniu pełnomocnika*
- 2) *odpis postanowienia z dnia .09.2011 r.*
- 3) *kopia zażalenia z dnia .10.2011 r.*
- 4) *odpis postanowienia z dnia .11.2011 r.*
- 5) *cztery odpisy skargi*

Adwokat Tomasz Rowiński